

MAGYAR KURIR

Bétsből, Kedden, September' 14-dikén 1819.

Nagy Britannia.

Holtnevű gazdag Quackera' Manchesteri lármázásokra nézve a' Lancashirei Lordlajtánthoz irván, egyebek közt ily tudományt adott néki: Néked jó lenne a' magokat legjobban bíró 's legmegvilágosodottabb Manufakturistákból egy gyűlést formálni a' végre, hogy határozzák meg, mitsoda eszközök által lehessen a' dolgosoknak az ő napi fizetésekét legalább annyira felemelni, hogy minden kézimunkás könnyű munka által kereshessen annyit, a' mennyiből megélhetne. Ha a' nép az ő munkája bérének változandósága miatt nem szenvedne, ha ő a' maga táplálódása 's ruházata felől mindenkor bizonyos volna, bizonytalansággal kevésbé sikere lenne a' Parlamentumnak úgynevezett reformáltatását 's a' közönséges választási just illető okoskodásoknak. Ohajtom Kedves Gróf, hogy tanátslásomnak siker e legyen, 's jóvállásaim tessenek, maradván igaz barátod."

Hunt még fogházban ül. Egy irást adott-ki, mely által a' Manchesteri Gyökeres Reformálók azt vádtól, hogy tilalmas dolgot akartak volna tenni, megmenteni iparkodik; egyebek közt azt is felhossa erőssítésének támogatására, hogy a' Reformálók' muzsikusaik ezen notákat is elmuzsikálták. *God save de King!* és, *Rule Britannia!* — Magáról azt erőssíti Hunt ugyan ezen irásában, hogy jó állapotban van, 's oly nyugalmasan

alszik, *mint egy harang.* — Erre ily megjegyzést teszen a' Ministerialis Kurir: *Meghiszem, hogy úgy alszol, mint egy harang, hanem mint egy láрма harang!*

Manchesterben az életleni nagy lármáktól fogva semmi nevezetes történet nem fordult elő, egy kis zendülésen kívül, melyre annak a' hírnek elterjedése adott alkalmatosságot, hogy a' Magistrátus Hunt-nak elbótsáttalása eránt rendelést tett volna, de ő nem akar kijöni a' fogságból addig, míg 5000 Font Sterlingekből álló kárat, melyet néki ezen enögattalás által okoztak, meg nem fordítják.

A' mi egyéb eránt Huntot illeti, véle jól bántak a' fogházban, azt kivéven, hogy egy inasán kívül senkit mászt nem bótátanak hozzá. Ugy látszik, hogy bizontalankodik az Országlószék, hogy Huntot és a' barátjait úgy pereljék-e meg, mint Felségárulókat? — Sir Wolseley és Prokurátor Pearson Manchesterbe mentek, hogy a' Hunt' elbótsáttatásán iparkodjanak.

A' Westmünsteri Reformálók Aug. 30-dikán népgyűlést akarván tartani, az előljárókhoz folyamodtak, de, mint hallatik, nem nyerték meg kéressüket: azonban így sem akarnak elállani feltett céljok melől, engedelem nélkül is össze akarnak gyűlni, mint a' Manchesteriek tselekedtek, tsak velük is úgy, vagy rosszabbul ne essék-ki. Célja ezen gyűlésnek a' lenne, hogy a' nép a' *Mag-*

chesteri előjárók' és Polgári katonák' magaviseletét vizsgálja és fontolja-meg.

Londonban egy embert fogtak el Augustus' 27-dikén estvéli 11 órakor, a' k. éppen erre a' Westminsteri gyűlésre meghívó czéduláknak kiraggatásában foglalatoskodott az utczákon. A' czéduláknak ily foglalata volt: „Fegyverre Britannusok! Anglia várja, hogy kötelességének minden ember megfeleljen. Hatalmatok! hétfőn Aug. 3-dikán 1819-ben népgyűlés fog a' Palace-Jardban tartatni. Sir Francis Burdett, a' Parlamentum' tagja leszen benne az előlülő.“ — Azt jegyzik-meg, hogy azon kérelmet, mellyet a' Westminsteri lakosok ezen gyűlésnek tarthatásáért az előjáróknak beadtak, 300 olyan polgárok irták alá, a' kik Választói jussal bírnak, még sem nyerhették-meg kívánságaikat.

Doktor Watson a' Londoni Lord Májorhoz irván, megköszönte neki, hogy ő 's az ő alattalévő tisztviselők magokat oly nagy mérsékelttséggel viselték, hogy a' 25-dikben tartatott népgyűlésnek semmi rossz következése nem lett.

Murray, az a' Manchesteri fűszer-számáruló, ki, mint Politziai Biztos egy éjjel a' mezőre titkon kiment, hogy a' Reformalók' gyakorlásukat megkérdelje, 's ott ezek által megfogattalván, megvertett, ezen verés miatt nem halt-meg, mint akkor irták-volt.

A' Londoni Bőrszének (pénzpiatznak) nagy baja kezdett lenni; nagy zűrzavar uralkodott benne; néhány napok alatt több mint 40 bankrotizálások történt. Egy Sensal, nagy summával elítélentott. A' kötelező papirosok betese szüntelenen tsapong le's fel, a' melly nagy bizatlankodásnak a' jele.

A' Morning Chronicle így beszéll Angliának mostani, kereskedési és pénzügyi zavarodásáról: —“

„A' mi kereskedésünk, úgy mond, melyből eddig a' véghetetlen sok adót (vámot) vette 's szükségeit pótolta Státusunk, megdugult. Addig, míg a' hadakozás folyt, Anglia tsaknem az egész világ-terméseinek lerakodó piatzul szolgált: a' békeségnek helyreállításától fogva ellenben minden Országok elkezdettek a' magok plántatartományaikkal 's Napkeleti Indiai birtokaikkal egyenesen kereskedni: melyből a' lett, hogy mi, kik eddig az egész száraz Európának minden szükségeit tsak magunk elégitettük-ki, 's ekheppen nekünk minden tengerek' hajós oskolául, 's gazdagságunknak kútfejeül szolgáltak, azt látni kéntelenítettünk, hogy Státusunk' jövedelme kissebbedik, a' mellett, hogy valami rémenségünk lehetne ahoz, hogy költségeink kissebbítettbenének. Szerzeményeinket már most tsak úgy adhatjuk-el szomszédainknál, ha nagyon oltsón adjuk; hogy pedig ily oltsón adhassuk, munkásainknak béreket kelle oly nagyon alászállitanunk, hogy már most nagy számú munkásaink nem élhetnek! Ily környülállások között lehetetlen, hogy nyugodalmas lélekkel várhasuk a' jövő telet, melyben a' szegénység' inségei és szenvedései még nagyobbadni fognak. Külső tekintetben se látunk vigasztalóbb környülállásokat. Ha békeség' idején kereskedési jövedelmeink kevesednek, hadakozás' idején költségeink fognak sokasodni. Mind ezek mellett az Amerikai egygyesült Státusok' nagyragyaglásában, a' két Floridáknak az ő kezre lett jutásában, 's a' mi nemzeti adósságunknak az övékkel való összehasonlításában, 's végezetre az ő Anglia eránt viseltető gyűlölségeikben, elégséges felindító okokat találhatunk arra, hogy valósággal félelmeskedjünk.“

A' Manchesterlen Aug. 16-dikán tartatott népgyűlésnek nagyon különösen kellett folyoi, mint tsak az itt következő

rövid rajzolatból is ítélni lehet felölle: — „Éppen most jövök azon nézőhelyről (így ír valaki, a' ki személyesen jelen volt a' Manchesteri népgyűlésen), a' hol ezen rüt dolgok történtek. Az itt előfordult tolongást nem lehet lerajzolni. A' házak előtt lévő vas rostélyokat az oda nyomult nép egészen bedöntötte; a' pinczékbe százanként hullottak vagy taszítottak le az emberek; a' piatz' szomszédságában keresve se' lehetett volna egy ép ajtót vagy ablakot találni, mind be volt verve. Itt valósággal nagyon tsudálatos formában lehetett öszszekeveredve szemlélni az irtóztatót a' nevetségessel. Az emberek legnevetségesebb módon fetrengettek egymáson; itt egymással a' megfuladásig öszszelelkeztek, másutt az egymáson fetrengők azon iparkodtak, hogy egymást a' másik felébe kerülhessen. Ily tsudálatos volt a' népnek elkergettetése után a' megűresült piatzi, a' mellyet czipők, csizma, kalap, szipka, páltza, és minden egyéb féle ruhadarabok fedték be, mellyekből látni lehetett, hogy melyik milyen tehetségű emberké, korosoké-é vagy gyermekeké, szegényeké-é vagy gazdagoké, férjfiaké-é, vagy aszszonyoké voltak? Az aszszonysereg' szép selyem zászlója a' szabadság siphával egygyütt öszszetapodtatva találtatott-meg, 's a' többi.

Frantzia Ország.

Párisban ezen esztendőnek első hat hónapjai alatt 199 önn' gyilkosságok történtek, úgymint 157 férjfi és 62 aszszony személyekkel, kik közzül 146-ton valósággal megölték magokat, 53-mañ pedig, tsak próbálták, de meggátoltattak; 17-nek szerelem baja, 65-nek melancholizálás 's életének megunása, 28-nak a' játék 's egyéb feslettség, 47-nek önn' hibájából, vagy nem abból következett elszegényülése, 6-nak a' várt büntetés előtt

való megszaladás okozták önn' megölésekre való vetemedéseket; mi szolgáltatott 36-nak önn' megölésére indító okot, nem tudják.

Néhány hónapok előtt kijött Ujságleveleinkből emlékezhetnek Olvasóink, hogy két Frantziák Leguevel és Legall a' Morbihani Esküttek' ítélőszéke' elejébe állittatván, ez által oly itélet mondattatott volt ki reájok, hogy abban, a' mivel vádoltatnak, nem bűnösök. A' Ministériumnak ezen itélet gyanusnak tetvénn lenni, oda vitte a' dolgot, hogy a' per még egyszer elővétetessék, 's hogy már most az Angers i ítélőszék mondjon itéletet a' nevezett két személyekre. Ezen per már lefolyt az Angersi ítélőszék előtt is. A' dolgot röviden úgy újíthatjuk-meg Olvasóink' emlékeztetésben. Leguevel és Legall eleintén magok jelentették volt be a' Politziai Ministernek, hogy ők plánumot készítettek volna a' Morbihani Departamentnek, a' Legitimus Országlás ~~előtt volt a' följelölésére~~, hogy véllék sok odavaló fő emberek egygyeterítettek volna ezen plánumban mint névszerént Gen. Gr. Botderü, Marquis Boissiere, Oberster Coroller, Gróf Cornouailles, és Kápitány Loth; 's végezetre, hogy nékiek az Anglus Országlószék segedelmet ígért, 's fegyvert (10 ezer pus-kát) már valósággal küldött volna. Azt is bemondották ugyan ők, hogy az ő öszszeeskütt társaik hol szoktak öszszegyülekezni, 's hol vannak fegyveres és pus-kaporos magazinumaik. Hanem a' pernek folyta alatt Leguevel mind ezeket a' feladásokat visszavenni jónak találta, kivén azokat a' környűállásokat, mellyek Angliát illtik, 's hogy ők ketten Angliában jártak, 's ott a' tudva lévő lépéseket tették volna a' végre, hogy az Angliai Ministeriumot reá vegyék Ris Britannianak Frantzia Országlószék elvალasztására, és hogy Angliát

vagy a' maga oltalma alá vagy, vagy pedig valamely tőle függő Főt tegyen oda, 's a' többi. Most (tudniillik az Angersi ítélőszék előtt) ismét egészen megváltoztatta *Leguevel* a' maga előbbeni nyilatkozatát. Azt erőssíti, hogy mindenek úgy vagynak, mint ő a' dolgokat legelőször feladta volt. Azok, kiket a' maga részes társainak lenni vall, külömbkülömb módon iparkodnak kimenteni magokat. Gróf Botderü egyenesen tagadja, hogy a' plánumban részes lett volna, sőt azt is erőssíti, hogy a' vádoltatott két személyeket ő tulajdon maga bejelentette volt az ő mesterkedésükért a' Morbihani Prefektusnál. Marquis Boissiere nem tagadta, hogy a' nevezett Departamentumban sokan találtnak, kik az Országlószerk mostani systemájával nintsenek megelégedve 's békételenkednek ellene, és hogy ő maga is ezen békételenkedők közé tartozék: de hozzá tette ezen vallástételéhez, hogy a' békételenkedés 's meg a' témát között nagy távolság van. Az is igaz, hogy ő kapott Angliából öt száz pushát a' kiosztásra, a' mellyek még most is jó gondviselés alatt vagynak. A' többit Marschal Viominel osztotta-ki, 's több effélék. Végre a' Királyi Prokurátor az egész dolgot felvévén, a' darabossát igen ügyesen elsimitotta, ekképpen beszéllvén: Az egész dolog, úgy mond, nem egyéb egy felmelegedett fejű, egy erköltsiképpen megromlott nyughatatlan embernek plánumánál, ki a' gyenge' elméért indulatait a' maga plánuma szerént használni próbálta. — A' himondatott ítélet e' volt: *Legall* nem bűnös, *Leguevel* ellenben bűnös, annyiban, hogy minden resultatumnélkül való ajánlásokat tett, oly célzással, hogy a' polgárokat a' Király hatalma ellen fellázassza. Mentiségére azonban néki is szolgált az a' Birák' szemel előtt, hogy a' dolgot maga jelentet-

te volt be Angliából való visszaérkezése után, melyhez képpst reá is csak annyi büntetés mondatott, hogy a' per' költségét fizesse meg, 's egész életében politziai felvigyázat alatt legyen.

A' *Guotidienne* azt erőssíti, hogy Gouviou St. Cyr helyett, a' ki nagyon elbetegesedett, Gróf Daru fog hadi Minister lenni.

Német Ország.

Marburgból így irtak Aug. 18-dikán: — „Itt még mind folytatja a' Vigáldó Biztosság a' maga nyomozásait, hogy *demagogicus* mesterkedészeket fedezhessen fel. Az Universitas Prorektorra és a' Vice-Cancellarius azt jóvallották a' Biztosság' tanácsában, melynek ők is tagjai, hogy küldetessenek-el az Univerzitásból azon tanulók, kik a' *rappirozást* magoknak megtiltatni nem akarják: de többen találtattak, kik az ő jóvallásának ellene mondtak, tehát semmi következtetés se tett. Itt (*Marburgban*) nem régen még a' fegyveres és kardtsiszár mivhelyeket is mind meg motozták, hogy nem készitenek-e handzsárokat (töröket). A' Giszszai lárma alkalmatosságával kettős vigyázat volt a' *Marburgi* tanulóokra.“

A' Weimári Nagyherczeg' parantsolatjára *Eisenachban* eltörölték a' Turnirozást. — E' történt a' Hassiai Nagyherczegségben még a' mult Májusban; valamint a' Hassiai Választó Fejedelemségben is. *Marburgban* éjjel mentek reá a' Turnirozáshoz kívántató alkotmányokra, 's mind öszezerontották, mellyért a' tanulók eleinten nyughatatlanokdtek, de már elisendesedtek. — *Boitzenburgban* Riemann nevű bázitanitót 's a' Vas Kereszt Viézzét, kinek írásai nem régen elvételek vala, Aug. 21-dikén magát is elfogtak 's a' Nagyherczeg' parantsolatjára *Schwerinbe* vitték. Elfo-

gattalásának módja ellen eleget protes-
testált *Rieman* de siker nélkül. — Mos-
tanság más ilyen emberfogások is tör-
téntek.

Az a' Württembergi új Constitúzió,
mellyet a' Biztosság elintéztetett, 's most
az egész Gyűlés előtt fontolás alá van
véetve, a' következő Részekből áll: *I.*
Rész; az Országlásról. 1. §. Az Ország-
nak minden részei egy eloszolhatatlan
egésznek maradtak, 's azon egy Consti-
túzióval élnek. 2. §. Ha az Országlás
jövendőben, vásárlás 's tserelés által,
vagy akár melly egyéb módon valamely
nevkedést fog kapni, a' Constitúzióban
való közösülésbe vétettetik-fel. Ország-
nevkedésnek tartatik minden, a' mit a'
Király nem egyedül a' maga számára,
hanem a' Státus' erejének segedelmével,
vagy pedig olyan meghatározással sze-
rez, hogy az a' Státusnak részévé legyen.
3. §. A' Württembergi Királyság a'
Német Szövetségnek egy része: erre néz-
ve a' Szövetségi Gyűlésnek minden hatá-
rozásai, mellyek Német Országnak Con-
stitúzionális vagy is a' Német Státus'
polgárjainak közönséges állapotjak ille-
tik, minckutánna őket a' Király kihirdet-
tette, Württembergre nézve is kötelező
erővel bírnak. Hanem azon eszközökre
nézve, mellyek ezen határozásoknak vég-
rehajtatásokra meghívantatnak, a' Würt-
tembergi Rendeknek, az Ország' Consti-
túziójával megegyező munkássága is
szükséges leszen. *II. Rész. A' Király-
ról, a' Thronusra való következősről
és a' Királyi Személyviselőről.* 4. §.
A' Státus' feje a' Király, kiben a' Státus
hatalmának minden jussai egygyesített-
nek, 's ő mind czelet a' Constitúzióban
megerősített határozások szerint gva-
korolja. 5. §. A' Király akár melyik Ke-
resztyn vallású lehet. 6. §. Az Ország-
ország' helye az Ország' határán kívül

semmi esetben nem tétettethetik. 7. §.
A' Thronusra való következőzés' jussa a'
Királyi Ház férjfiui törzssökét illeti; a'
következés' rendje az első szülöttség' li-
néára szerént foly. Ha a' férjfiui törzssök
kihal, által száll a' Thronusra való kö-
vetkezés' jussa az asszonyi linéára min-
den Nembéli külömbség nélkül, még pe-
dig úgy, hogy az utóbb Uralkodó Király
rokonságának közelébbvalósága, 's ha az
atyafiak közelvalósága egyforma lenne, a'
természeti korosság adja az elsőséget.
Hanem az ekkor uralkodó Királyi Házzal
ismét vissza lépik a' férjfiui törzssök' el-
sőbbbségi jussa. 8. §. A' Thronusra való
következhets felteszi azt, hogy a' ki az
Uralkodásra következik, törvényes és a'
Király helybehagyásával tett házasságból
vette szármozását. 9. §. A' Király' telyes
idejűsége az ő 18-dik esztendejének el-
telésével jön-el. 10. §. A' Királynak tar-
tozó hódolási esküvés tsak azután me-
het ~~előre, minckutánna ő nyilvános~~
Diploma (Oklevél) és Királyi szava
által az Ország' Constitúziójának sére-
lem nélkül való megtartását megígérte.
11. §. Ha a' Király még telyes időt nem
ért, vagy pedig az Országlás' folytathat-
tásában valami egyéb ok által meggátol-
tatik, ekkor Királyi Személyviselet áll-
be. 12. §. A' Királyi Személyviselet mind
két tekintetben a' Király' legközelebb va-
ló rokonát illeti. Ha semmi alkalmas
rokona nem találtatna, ekkor a' Király
atyai ágán való anyyára, 's ez után a'
Nagyanyára megyen által a' Kir. Sze-
mélyviselet. 13. §. Ha arra nézve, a'
kinek a' következőzés' jussa szerént idővel
a' Thronusra kellene ülni, oly lelki vagy
testi fogyatkozás mutatná magát, a' melly
lehetlenné tenné azt, hogy ő maga or-
szághallasson, ily esetekben még a' Király
Országlása alatt meg kell az Országgyű-
lésnek egy törvénye által határozatni a'
jövendő R. Személyviselet' elkövetkező-

sének. Ha ezen előrelő vigyázási in-
 tőzet meg nem tétethetne, tartozik a'
 Titkostonáts legfeljebb esztendő alatt a'
 Királyi Háznak az Országban találtatő,
 teljes idejű és már az atyai gondvisel-
 alól egészen kikölt Princozeit, tsak azt
 kivéven, a' melyik utóbb a' Régenségre
 volt hivattatva, a' Titkostonátsba öszsze-
 hivattatni, hogy a' jövendőbeli Régensé-
 get a' voksok *absoluta* többsége által,
 's a' Rendeknél helybehagyásával, meg-
 határozzák. — (A' többi követhetik).

Sand még él, de már úgy elgyen-
 gült, hogy alig mozog. Az ágyához va-
 lami alkotmányt tsináltak, hogy olvas-
 hasson. De tsak Theologiai könyveket
 olvas, és Müllernek Helvétziáról írott
 Historiáját.

Spanyol Ország.

A' legújabb levelek szerént, mellyek
 Londonból érkeztek, a' Spanyol Király
 eltökéllette magában, hogy a' ~~Hadak~~
 általengedését illető Alkut nem erőssi-
 ti meg, a' melly határozással Kadiks-
 ből a' Hornett nevű Amerikai Korvette
 már útnak is indult volna Amerika felé.
 A' Ney-Yorhi újságok és egyéb levelek,
 mellyek onnét Julius' 26-dikán indultak,
 nagyon mérges megjegyzésekkel vagynak
 tele ezen Alkú' megerősítésének halo-
 gatásáért, 's nyilván erőssítik, hogy mi-
 helyest megbizonyosodik, hogy a' Spa-
 nyol Országlószék ezen Alkut meg nem
 erősítette, a' hadakozás azonnal el fog
 kezdődni.

Spanyol Amérika.

A' Dublini újságlevelekben Aug.
 26-dikán az erőssítettet, tsak megvaló-
 ságosuljon, hogy az Insurgensek Vene-
 czuela fő városát Caraccast elfoglat-
 tak volna. — E' nagyon nevezetes nyere-
 ség lehet az ő ügyekre nézve.

Török Birodalom.

Itt egy szép tudosítás következik. Ez

egy Utasnak pennájából folyt, ki nem
 régen érkezett vissza Európába Egyip-
 tomból: — „En, úgy mond, Egyiptom-
 ban, ez áldott földön, közel egy eszten-
 dőt töltöttem, 's kéntelen vagyok meg-
 vallani, hogy ott *Muhamed Ali Baschá-
 nah*, a' Vice-Királynak valóságos bölts
 kormányozása alatt a' Státusnak oly igaz-
 gattatására találtam, a' melly sok hoz-
 zánk közelvalókat felyül halad. Az éga'
 szerentsés boldogsága mellett, itt a' pol-
 gári szabadság is tökéletes. Valamint
 az idevalók úgy az idegenek is minden
 lehetséges módon oltalmaztatnak a' min-
 den előítéletől szabad Országló által.
 Egyenlőképpen buzdittatnak. Az igasság-
 nak kiszolgáltatása minnyájokra nézve egy
 forma. Mindenütt tsendesség uralkodik;
 az Országlókaton olyan bátorság van, mint
 a' városokban; nem hallani, hogy az
 utas, mint a' régibb időben, bántattas-
 sek, megfosztattassék, 's kiprédáltattas-
 sek; 's mind ezeket egyedül tsak a' ne-
 vezett Vice-Királynak köszönhetni. Nagy
 tökéletességre kapott ő alatta a' földmi-
 velés 's a' gyapottifa' plántálás, sok külömb-
 külömbféle új gabonanemek, és a' czu-
 kornád ültetés által. A' selyemeresztő
 bogártartáson most kezdettek iparkodni;
 már néhány millió eperfát ültettek nagy
 költséggel, mellyek ezen földet nagyon
 szeretik; selyemeresztő bogarakat is hoz-
 zattak nagy sokaságot, és szükséges épü-
 leteket építették, melly készültek azt
 mutatják, hogy Egyiptomban a' selyem-
 ereztsés nem soká nagyobb virágzásra
 fog jutni, mint valaha valamely más or-
 szágban jutott. Fábrikák is nevezetesek
 kezdenek felállittatni. Hajóvitortának va-
 ló posztót már több mint 2000 szövöszé-
 kek készitenek pamukból (gyapottból),
 mellyek nagyon szépek és erőssek. Bot-
 ty Jó'sef nevű felvigyázónak igazgatása
 alatt nevezetes pamukfonó maschinák ál-
 littattak-fel. Ő már sok selyem és pamuk

fabrikákat állított lábra; most egy nagy posztófabrikának felállítatását vette munkába. Mind ezekre Mohamed Ali Bascha sok milliókat költ esztendőnként, hogy Státusát virágzóvá 's az alattvalókat boldogokká tegye. Europaiak czereknént találtak szolgálatjában, mind ahozértő emberek, kik néki az ő jólétő intézetek végrehajtásában segítségül vagynak 's ezen nemes lelkű Fejedelem alatt jól megjutalmaztatva nyugalomban élnek. Eltörölhetetlen dicsőséget szerzett ezen Fejedelem magának az Alexandriai hajózható tsatornának készítettése által, melyhez ezen esztendőben kezdett, 's a' melly Fu a felé mevéen a' Nilusba szakad. Ezt a' munkát én oriási munkának nevezhetem; 500,000 parasztokat láttam rajta dolgozni, a' lak muzsika, táncz 's egyéb időtöltések mellett vigadozva folytatják munkáikat. Ez az intézet már tsak eddig is 20 Agenseket szerzett Ali Baschának idegen Országokon: hát mi fog lenni a' resultatuma majd midőn egészen készen lesz. Az egész intézetnek igazgatóját *Jussufnak* nevezik. Ez olyan ember, hogy nem lehet nem bámulni rajta azoknak, kik körülte forogván isméri; én nem hiszem, hogy Napkelet több ilyen embert mutathatna; egész mérték szerint bírja is Ura' bizodalalmát. A' szerentsélteneke legtávolabb való önn' haszonkeresés nélkül nagy lelkűséggel segíti. Egy testvér öte *Triestben* lakik mint Nagykereskedő 's az Egyiptomi Vice - Király' Agense, 's már, minthogy 20 esztendeje, hogy itt lakik, Austriai Polgár. E' minden virtusokban a' bátya. Ez tavaly két szép 's jól megtartott Sphinxeket küldött Bétsbe Császár ő Felségének. Későbbre egy Nilusi lovat (Hippopotamus) küldött, mellyet *Damiette* körül lóttak. Most Felső Egyiptomból egy nagyon drága Sarcofagot vár ugyan tsak az ő Cs. Felsége számára." — (Ezen

czikkely azért méltó az újságlevelekbe, hogy a' benne találtató szép dolgok Török tudományról 's török emberről irattatnak).

Elegyes Dolgok.

Savanna nevű gőzhajó nagy próbát tett, meg pedig szerentsésen. Amérikából, Georgiából, a' Világ' nagy tengerének néki indulván, 's útjában tsak Liverpoolhoz kötvénki, onnet a' hova célzott, az Orosz Birodalomba a' Newa' torkához megérkezett.

Fr. Gen. *Sarrazin* a' Királytól sem nyerhetett kegyelmet: tehát gályára kell mennie.

B é t s.

Koronaörökös *Ferdinandus* ő Cs. Fő Hercegsége e' hónap' 11-dikén déltájban Triestbe, Fiuméba, Insbruckba, és Salzburgba tett utozásából, Bétsbe kívánt jó egészségben vissza érkezett.

A' Pruszsiai Királyi Koronaörökös 's az Orániai Fridrik Princzek, *Béts* tegnap reggel ide hagyták 's utjokat *Berlin* felé vették.

Státus, Conferentziális, és külső dolgokra ügyelő Minister *Metternich* ő Hercegsége tegnap este *Carlsbadból* Bétsbe vissza érkezett.

Frantzia Generális Marschal *Marmont*, tegnap előtt Párisból Bétsbe érkezett.

Császár és Király ő Felsége kegyelmesen méltóztatott *Gludovác* Ferentz Urat, Nemes Soprony és Sümogh Vármegyék Táblabíráját, szép érdemeire nézve, Kir. Tanátsosi titulussal megtisztelni.

Császár és Király ő Felsége kegyelmesen méltóztatott Erdélyben a' Királyi Törvényestábla' Honorarius Assessorát Gróf Nemes János, 's Nemes Thorda Vármegye Vice - Ispányát Abrahamfalvi Ugron István Urakat, ugyan azon Kir. Törvényes Táblánál Számfelett való Assessorokká, fizetéssel kinevezni.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

A' Pesti és Budai levelek szerint a' Pesti Universitas Magistratusa Aug. 25-dik, és 30-dik napjain újabban választott: Magnificus Rectorrá lett Fő Tisztelendő Tumpacher Jó'sef Ur, a' Győri Nemes Káptalanannak Kanonokja, Komáromi Archi-Diaconus, Theologia Doctora, és a' Pesti Királyi Universitásban a' Görög nyelvnek, az Új Testamentomi Sz. Könyvek védelmezésének, és magyarázásának Professora, a' Theologiai Karnak öregbika; — Dékánoknak választottak: a' Theologiában Nagy Tiszteletű Fischer Bertalan, Szepesi Püspökségbéli Pap, és a' Theologiai Erköltsi Tudománynak Professora; a' Törvény Karban Ts. Ifjabb Kisfaludi Liptay Sándor, a' Philosophiának, és a' Törvénynek Doctora, Ns. Hont, és Bars Vármegyék Assessora, az Ó-Budai, és Visegrádi Korona Uraságokban második Fiscalis, és a' Törvény Karnak Tagja; az Orvosi Karban Ts. Streitt János Ur, az Orvosi Tudománynak Doctora, ő Cs. Fő Herczegségének a' Palatinusnak Udvari Orvosa, 's az Orvosi Karnak Tagja; a' Philosophiai Karban Ts. Faliczky Mihály Ur, a' szép Tudományoknak, és Philosophiának Doctora, a' Közönséges Természeti Historiának, a' Technológiának, és a' Mezei Gazdaságnak Professora.

* * *

Ungvárról, Sept. 1-sőjén. Minekutánna az Unghvári Görög Catholicus Nevendék Papság a' múlt Farsang utolján

egy víg Játék kedveltető előadása által az egész környék Főbb Rendei megelégedéseket számtalan tapsolásokkal megnyerte volna, Aug. 29-dik napján, midőn véget vetne az Oskótai esztendőnek, Méltóságos Pótsi Elek Munkátsi Püspöknek, a' Káptalanbéli Fő Tisztelendő, és egyéb környéki Pap Uraknak; Nemes Ungh-Vármegye Fő Tisztségének 's más Nemes Uraknak; nem különben az Unghvári Uradalmi Tiszt Uraknak 's számos Polgároknak jelenlétében: „A' talált gyermek“ című Víg Játékot adta elő három felvonásban. Ennek ügyes előadását ékesítette a' kellemetes symphonia, és legkedvesebb érzést gerjesztett az elragadtatott Nézők szíveikben e' nevendék Papságnak nem csak a' Magyar Nyelvben szerentsés jártossága: hanem a' gyönyörűséggel tellyes hang egyeztetés is.

Budai levelek szerint a' Sz. Fejérvári Magyar Nemzeti Játzó Társaság, melly ez előtt négy hónappal a' Pesti Játékszínen közönséges megelégedéssel adta mutatóványait, Pestre ugyan ezen nemes tzelra újra megérkezett, 's e' folyó hónap 7-kén ez úttal először nevezetes Hazai Költőnknek T. T. Kisfaludi Károly Úrnak Stibor Vajda című egészen új hazai eredeti 4 Felvonásos Drámáját adta elő.

* * *

Igazítás. — A' XXI-dik számú M. Kurirnak 30 nyomtatványjaiban a' 165-dik lap első hasábjának 5-dik sorában *Schaumburg* szó után következő ezen három szók: *felé tovább folytatta* 17 sorral hibásan hátrább tettek.

Száz forint Conventió's pénzért adlak Váltó czédulában: —
Sept. 10-dikén 249 $\frac{1}{2}$ — 11-dikén 249 $\frac{1}{4}$ — 13-dikén 249 $\frac{1}{2}$ — forintot.